

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555 กิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการดังกล่าวคือ การจัดสรรทุนการศึกษาต่อปริญญาโท ภาคพิเศษ ตามความสมัครใจ จำนวน 1,000 ทุน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และจิตวิทยา/แนะแนว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประสานความร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้คณะศึกษาศาสตร์จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดสอนปริญญาโท ภาคพิเศษ ตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเปิดภาคเรียนและเริ่มดำเนินการในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไปจนจบหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูทั้งระบบ ภายใต้โครงการการจัดสรรทุนการศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรปริญญาโท 2 ปี แผน ข ไม่มีการทำวิทยานิพนธ์ แต่มีการสอบประมวลความรู้ และทำการศึกษาอิสระแทน เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนปกติ แต่จัดเป็นโครงการพิเศษให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักได้แก่ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเรียนเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยกำหนดสอนที่สาขาวิทยบริการภาคใต้ที่จังหวัดตรัง ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงราย ภาคตะวันออก-

เฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น และภาคกลางที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนกลาง (คณะศึกษาศาสตร์, 2553, หน้า 1-2)

การจัดการเรียนการสอนปริญญาโท ภาคพิเศษ ในกลุ่มสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ต้องเรียนวิชาปรัชญาการศึกษา เป็นวิชาพื้นฐาน ซึ่งวิชาปรัชญาการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะหน้าที่สำคัญของการศึกษาคือ การทำให้ชีวิตมีคุณค่า ทั้งในด้านการพัฒนาสติปัญญา ก่านิยม ทศนคติ ความกตริเริ่ม สร้างสรรค์ ตลอดจนการวางรากฐานของการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเป้าหมาย ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ย่อมต้องตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาการศึกษา ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการศึกษา (ณัฐพร คำมาสอน, 2531, หน้า 1)

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จำเป็นต้องมีปรัชญาการศึกษาเป็นสิ่งกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน โรงเรียน กระบวนการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ถ้าหากครูผู้สอนมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาอย่างไร ก็จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนเนื้อหาวิชาที่สอนและกระบวนการเรียนการสอนไปตามแนวปรัชญาการศึกษาที่ตนยึดถือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันที่ผลิตครูทางการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการสอนอื่น ๆ โดยทั่วไปจะสอนวิชาปรัชญาการศึกษาโดยไม่ได้เน้นเฉพาะเจาะจงไปในแนวปรัชญาการศึกษาทางด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยตรง เมื่อผู้จบการศึกษาปริญญาโทเหล่านี้จบการศึกษามาเป็นครูสอนนักเรียนในโรงเรียนต้องนำวิชาปรัชญาการศึกษาที่เรียนมา ๆ ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ดูแลคณะศึกษาศาสตร์ โดยเฉพาะด้านวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์และอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในวิชาปรัชญาการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษاپริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการ ไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะ-

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการว่ามีความโน้มเอียงไปทางลัทธิใด ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษา และครูโดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยงานที่สังกัดให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาศรีอยุธยาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาศรีอยุธยาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาศรีอยุธยาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน สาขาที่กำลังศึกษา และสถานที่ที่กำลังศึกษา ต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศรีอยุธยาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 898 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศรีอยุธยาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ

2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 316 คน โดยวิธีสุ่มแบบเชิงช่วงชั้น (Stratified random sampling) อย่างเป็นสัดส่วน ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางสำเร็จของ Taro Yamané (ประคองกรรมสูตร, 2538, หน้า 10-11) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 316 คน โดยกำหนดจำนวน แต่ละชั้นดังนี้

2.2 แบ่งประชากรออกเป็นแต่ละภาคดังนี้

2.2.1 ภาคเหนือวิทยบริการจังหวัดเชียงราย จำนวน 42 คน

2.2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยบริการ

จังหวัดขอนแก่น จำนวน 99 คน

2.2.3 ภาคกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 107 คน

2.2.4 ภาคใต้วิทยบริการจังหวัดตรัง จำนวน 68 คน

2.3. สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละภาคตามข้อ 2.2 โดยทำเบอร์ให้กับนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ ทั้งหมดและทำการจัดสลากแบบไม่คืนเบอร์ จำนวน 316 คน

3. ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวคิด หมายถึง ความคิด ความเชื่อทางการศึกษาที่บุคคลใช้เป็นหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาหรือใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษา ตามแนวคิดปรัชญาการศึกษา ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้าน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะปรัชญาการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 สारัตถนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษา คือ การอนุรักษ์ถ่ายทอดความรู้ และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

1.2 นิรันตรนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษา คือ การพัฒนาพลังทางสังคม ความคิด เหตุผล และคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.3 พิพัฒนาการนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถปรับตัวเองให้เข้าสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.4 ปฏิรูปนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือ เครื่องมือในการแก้ปัญหาและเสริมสร้างสังคมใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.5 อัตถิภาวนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือ การให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเลือกและตัดสินใจตามความต้องการของผู้เรียนเอง แต่ต้องรับผิดชอบสิ่งที่ตนเองเลือก

1.6 พุทธปรัชญาการศึกษา หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือ การมุ่งให้คนรู้จักแก้ปัญหาให้พันทุกข์ พึงตนเองได้ มีคุณธรรม ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และรู้จักจุดหมายของชีวิต

2. นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ หมายถึง นักศึกษาในโครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความ

ร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554

3. ความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์
2. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท
3. เป็นข้อมูลสำหรับนักศึกษาปริญญาโทนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่สังกัดต่อไป

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

